

Bonhaj Bóh!

Cízlo 9.
4. měrza.

Létnik 4.
1894.

Serbiske njedželske lopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Ssmolerjez knihicisichcerni w Budyschinje a šu tam dostacj sa schtwórtlétnu pschedplatu 40 np.

Niedžela Laetare.

Jan. 6, 1—15. Nasche dženžnišche šwjate seženje powjeda tež wo Jesušowym czerpjenju. Wschaf je to czerpjenje sa njeho bylo, so jeho wucžobnižy tehdy w puſčinje šo jemu tak mało dowérihu, a to, so chýsche lud dla wudželeneho khleba jeho sa krala měcz. — Jesuš poſběže ſwojej woczi a wuhlada, so wulki lud k njemu dže a praji Filipej: Hdže nakupimy khlebu, so býchu czi pojedli? Filipus wotmolwi jemu: Sa dwě ſcžě pjeniesow khleba njeje jim doſč, so by kóždy mot nich jeno po małym kusku wsał. Rjeknu k njemu Handrij: Sedyn hólz je tudy, tón ma pječ jecžnych pokrutow a dwě rybje, ale ſchto je to bjes tak wjele? — To njebe žane wjezele ſa teho knijesa. Wón njechasche jich rachnowanje, ale jich dowérjenje ſpytowacž. Wschaf běchu wucžobnižy wjazy hacž jedyn ras jeho kraſnoſć widzecž móhli. Woni dyrbjeli jemu wotmolwicž: Kniježe, my nimamy nicžo, ale ty masch wſchitko a mězesch wſchitko, ſ małego wjele, ſ nicžeho něſchto ſežinicž — abo tež bjes khleba živjenje ſdžeržecž. Město teho ſak małowěriwi běchu, ſak ſlepí pschecžiwo njebjeskej jaſnoſci we wobliczu ſwojeho mischtra!

A tež my! Šak husto njeſkmy hido jeho kraſnoſć widželi, jako kraſnoſć narodženeho Ssyna mot Wótza polneho hnady a prawdy! A tola hdyz wón naſ ras ſpytuje, hacž móžemy, město ſ porstami rachnowacž a ſ rukomaj pschimacž, jeho njewidomnu móz a kraſnoſć ſ ruku wery ſapschimyč, dha ſo poſaže, ſo ſmy tež my prawi A-B-C-ſchulerjo we wérje. A modlitwa w Jesušowym mjenje wostanje tež ſemſcherjam husto w ſchiji težazý.

Dowěrmý ſo jemu ſtajnje a pschezo. Wón móže tež dženža hishcze ſ małym, haj ſ nicžim živjenje ſdžeržecž a dobrotu cžinicž.

Alle tón knijes dyrbjesche w ſwojim wucžerſkim zaſtojnſtwje niz jeno dla maleje wery ſwojich wucžobnikow czerpicž, ale tež dla pschibojſta ſwojich pschiwižowarjow. Alle njebe wón wérny Bóh — móže dha ſo tež živý Bóh ſa pschibohá měcz? Haj wón bě Bóh, ale w cžele, t. r. živý čłowjek wot knijezny Marie narodženy. Jako čłowjek ſo modlesche ſ ſwojemu Wótze, džakowasche ſo jemu ſa jeho dary, poſasowasche na njeho, pytasche jeho cžescž, dasche tež ſbytne kruſhki ſberacž njedžiwajo na bójſku móz ſwojeje parſchony. Wo wſcho to paſ tón lud njerodžesche a njepróna ani živeho Boha ani wotrocžkow ſchtalt, ſotruž bě na ſo wsał. Jako naſyčerja, jako khleba=dawarja a ſastaracžela jeho wobhladowachu. Khleboweho krala pytachu a hdz by ſwoju kuchinu ſamo w heli měl, wón bě jim prawy, hdz jenož jim pomħasche. Haj wón bě kral, ale niz po židowskej myſli, niz kral w kraleſtwje wérnoſcze, wo ſotruž woni njerodžachu abo ſotruž ſamo hidžachu. Wón chze tež cželnu ſwonkownu kraſnoſć ſtwaricž, ale hakle pod nowymi njebjesami, na nowej ſemi, hdzež prawdoſcž bydli. Tamni po khlebje hłodni ſlužobnižy brjucha džeržachu jeho jeno ſa čłowjeka, kiž móže wjazy, dyžli drusy, cžesczachu jeho po taſkim zyle njedžiwajo na živeho Boha. Njerěkaſche to Chrystuſa ſa pschibohá měcz?

A njewužiwaju ſo tež netko jeho ſłowa, jeho ſakraſment wot wjele tak mjenowanych křiſtijanow jeno ſa ſeimſke, cželne a ſwonkowne wotpohladu jako někajka kuslařſka

móż? Niewocząkuje jich wjele ſebi wot ſwiatego wotkaſanja
město wodacza hręchow wumoženje wot czeſneje mozy, na
pſchifląd rucze woczerſtwjenje abo wumrjecze? Nijeje tež
ſa jich wjele wyſokich fſcheczijanska wěra jeno dobra ſa
jich wotpohladu, jeno dobra wiſda a rěſadlo do hubu tych
niſkich a khudnych? Njerěka to Žeſuſa ſa pſchiboha, haj
jeho mjeno ſa ſměch měcz? A njedýrbjało wſcho to teho
ſenjeſa hiſcze na trónje jeho majestoscze horzo bolecze,
hdı by bolenje tam pſchistupicze mohlo? Njedýrbí to wſchém
ſiwěrnym ſlužobnikam, wuczerjam, thodżerjam ſa Žeſuſom
hľuboko do wutroby rěſacz?

Bóh lubią Knies wobarnuj wschęch fſchęſzijanow pſched
małej měru a pſchibójſtowom. Hafle potom ſaſcžęje jim
ſi Kniesoweho czerpjenja prawe njebjeske Laetare —
wjeſzel ſo! —pff.

—pff.

Mulkej Žan ſe ſtwojimaj ſhnomaj,
abo: Boże pucje a c̄łowjecze myſle.

(Głoszenie.)

Duž pschikaſa woběmaj ſwojimaj ſynomaj, ſo dýrbitaj ſamoj
ſe ſwojej ruku tónle hród ſapalicž, ſo dýrbjeſche ſo jim wotpalicž,
ſo njemohł w nim ženje wjazy žadyn cžlowjek býdlicž. — „Taſo
ſo wcžera wjeczor lutki ſam domoj wjesyč, dopominich ſo na tule
staru powjescž, a hdyz tež ſam žadyn ryczer njejkym, ſebi tež
žadyn hród natmarik njejkym, kym tola dopóſnał, ſo je měk tamny
ryczer ſwoje dobre prawo ſe ſwojim ſkutkom, pſchetož ſchtož ſtaj
ſebi žanej starszej ſ Božeji pomozu nahromadžiloj, njejmětaj
wonaj žanym tajkim ſwojim džecžom ſa to ſawostajicž, fotrež
džyſe ſ tajkim bohaſtwom druhim ludžom ſchodus nacžinicž, ſo
dýrbjeli ſa to wſchitzu druzu na nje běda woſacž, — radſho njech
wobej starszej ſwoje ſamoženje do předka ſkazetaj, ſo jimaſ kónz
woſmje. — Ale předy džili džemoj mój ſ naju nahromadženym
kuſlom tak ſcžinicž, kaž je tamny ryczer ſcžiniš, džemoj ſ Božeji
pomozu hiſheze ſpýtacž, hacž waju wobeju njemohloj na lepſchu
ſtronu wobrocžicž a wamaj waju womaſanej ruzy cžiſtej ſmycž.
Wój dýrbitaj ſo wobaj dacž wot naju do cžiſta wuhojicž a
ſahojicž. Žow wamaj nicžo druhe wýſche njewostanje. Njechataj
to cžinicž, njechataj na naju poſluchacž, ſo namaj njepodcžiſnycž,
tehdy wěſtaj, ſchto na waju cžaka. Sechzetaj pak namaj wſho po
naju woli wuwjescž, budžetaj wobaj ſ nowa ſaſo naju ſubowanej
džescži. Namaj dýrbitaj ſo dowěricž, naju wopomnječe w cžesczi
měcž, naju cžeſne mjeno do žaneje haniby njepſchinjescž. Mój
pak džemoj tež ſ dobrým dowěrjenjom do Boha wſho ſ wamaj
ſ nowa ſapocžecž ſ nadžiju, ſo namaj dale žanu hanibu njenacžinitaj.
Wopomítaj mi wſho, ſchtož kym tu wamaj dorjet. Sa tsi dny ſo ſaſo ſem wrócztaj a mi ſwoje wotmoſwjenje na
wſho to dajtaj, ſo wěm, na cžim ſ wamaj kym.

Ale na to mi njeſabudžtaj: Hdyž mam ja, miſchtr Žan Muſka, ſwojej wocži wotewrjenej, tehdy njeiſhym ja wjazh žadhn kſlepý muž, a ſchtož je ſebi wuſwaziſ, mje junu wujebacž a ſjebacž, tón mje druhí frócz ſ nowa njeſſebje, a ſhym ſebi ja něſchtó wotmýſliſ a wumýſliſ, to mi po tym nichtó wjazh ſ hſlowy njeſwurěcži. Wój dýrbítaj mi wobaj ſhonicž, ſo ſhym ja miſchtr Žan Muſka, tajfi paſ niz jowle w ſwojim domje a rěſniſtwje a na radnej thěži, ale jowle ſa waju mojeju hóſzow, fotrajž ſamaj nicžo nje-roſymitaj a nicžo njemožetaj, a fotrajž ſebi, kajeſiž tu pſchede mnú ſtejitaj, žadhn taſ wjeſe miſdhy ſaſkuzicž njeſamóžetoj, ſo mohloj ſebi ſe wſchej ſwojej ſaſkuzbu žadhn týdzeń ſwoje žiwjeńcžko ſbžeržecž. Nětkle džitaj mi wobej, kóždy ſwoju ſtronu, a ſa tſi dny chzu měcž ja wot waju wotmoſlojenje, a ſchtož budu ſamaj po tym praſicž, to budže Muſkež miſchtr džeržecž. Wón paſ a jeho žona mataj wobaj ienaſe myſle."

Takle je tehdy Muskez Šan do swojeju synow poręczał, jeho słowa pak teżachu jimaj wschitfe na wutrobje, faż byłe czeżke łamjenje. Stanojo a śdychujo pſchińdżeschtaj sa tsi dny wobaj f swojemu nanej a prajeschtaj jemu: „Haj, luby nano, wy macze swoje prawo se wschěm, schtož scże namaj doprajili, wan a macžeri chzemoj spochi s dobnej wutrobu poßluſchnaj być.” A to je šo też po tym mot wobeju spochi stało. Wan a macž bějčtaj twjerdej a frutej pſchecžiwo woběmaj, na słowo dyrbjeſchtaj jimaj wobaj poßluchacž, a do tego staj šo też wobaj s Bożej pomozu

swuc̄zilkoj. Muſteż ſan paſ a jeho žona budžetaj móz junu ſ wjeſelom ſwojej woc̄zi ſańdžesic̄. Dokelž nětſle wěſtaj, ſo mataj dobreju, pſchistojneju, cjeſneju ſyñow, fotrajž ſmějetaj junu jeju wopomnjenje w cjeſczi, a fotrajž budžetaj, ſchtož ſtaj jimai jeju starſchej ſ Božej pomozu nahromadžilkoj, ſe wſchej cjeſcžu a ſ Božim žohnowanjom wobſedžic̄.

Skr.

Jesuś a człowiek

VI.

Evangelion a ſouy.

„Tu njeje žadny motrocž ani frejny, tu njeje žadny muž ani žona; pſchetož wę ſcże wſchitzę jedyn w Chrystuſu Jezuſu.“
Gal. 3, 28.

1. Tu nje je žadýn muž ani žona.

Schtó dorosłym hľubokośćż teho ſłowa? Někotry fícheszijan te ſłowa pſdheczita, bjes teho ſo by ſebi na něčto wažniſche pſdi tym myſlit. Teho myſl je: To ſo ſamo wot ſebje roſyml, ſo w Chrystuſu žona runje tak wjeseļe pſaczi faž muž, ſo je pſched Božim mócežtom motrocžk runje tak wjeseļe faž woſebny knies. Haj, hdyž ty tak myſlis, ſwědczenje motpołožis, ſo evangeliſon twoje ſmyſlenje wobknježi. Ty pač tež ſjewiſch, ſo njemyſlis, faž najwjažy cžlowjekow wſchitkich cžaſow a wſchitkich ſudow, haj, faž — hdyž na wulſe a zyſe hladamy — ſu wſchitzu cžlowjekojo myſlili, fiž fícheszijenjo njeběchu. Zapoſchtoč wupraji, ſo žona runje tak wjeseļe pſaczi faž muž, a to Chrystuſa dla. Jeſi pač w Chrystuſowymaj wocžomaj runje tak wjeseļe faž muž, je wona to tež w wocžomaj jeho wucžobnika a dýrbi tež jaſo tajfa w žiwjenju ſo wobhladowacž.

Hdy by to něčtó w cžaszu do sałożenja fſchescžijanskeje zýrkweje wuprajicž džył, býchu to jemu ſa ſto wſali; haj woni býchu jeho ſa njerosomneho měli. Žona běſche ſazpjena; wona běſche ſchflovinča, fiž dýrbjesche dželacž; wona ſo ſa połneho cžlowjefka njewobhlado-
wasche. — Wěrno wſchaf je, ſo njebeſche poſa wſchitkich ludow
w tej ſamej měrje ſazpjena. W rańſchich frajadach běſche hacie
w wjeczornych. Žony w naſchich frajinach mějačhu ſo pſdhezo
hiſhceže faž férſchecžiny w pſchirunanju ſ cžornym i ſotrami w Afrižy.
Ale ſo by ſo žona jaſto muzej runa wobhladovaſa, w starých
cžasach nihdže njenadeńdžesich.

Nimaše wschudżom běsche žona faž twora, s fotrejž na ſahodniſche abo ſuronishe waſchnje wifowadhu. Nihadże ſebi na to njemylſlachu, ſo ſo runje tak ſdželanoſczi pſchihodži faž muž a duž ſebi tež nichtó ſe žonami próz̄y nječzinjeſche. Wo tym jaſnije ſwědcži, ſo ſmědžiſche jedyn muž wjazh žonow měcz. Haj, ſamto David mějesche tajfu cırjodu žonow, fajfež ma nětfo ratař ſtadko wołzow. A tajfe je, faž je ſnate, dženſha hiſhcze poſa muhamedanarjom. Doſcž njeje ſ tym, ſo žona žanyčh prawow na ſemi nima, ně, wona tež nadžije na tamne žiwjenje nima, khiba ſo ſo jej, hdyhž ſo zyſe jaſo ſchſlovinka pod mužowu wolu podda, poradži, ſo ſo w tamnym ſwěcze — jaſo muž narodži.

U nětko pſchiúdže evangeliom a pſchipowjeda na ſałožku
wumozjenja, fiž je ſo w Chrystuſu ſtało, ſwobodnoſć žony;
pſchetož wone praji, ſo je žona runje tak wjeſe fož muž. Dofelž
je Bóh w Chrystuſu ſazvjeniu žonu runje tak wýšofo lubowal faž
muža; dofelž je Chrystuſ ſwoju frej runje tak derje pſchelaſ ſa
žonu fož ſa muža, dofelž je žona runje tak wěſcje dželonina herb-
ſtwa tych ſwiatyč w ſwětle, — ſo tež ſamo wot ſebje roſyml
ſo ma ju muž w ſeníſkim žiwojenju po tým wažicž a cžeſcžicž,
Kaž jažne tež to je, je tola k pſchewjedzenju tuteje myſle po-
wróczeneje wſchitkich dotalnych ſaſadow nuſne bylo. To pſchemie-
njenje hifchcze hľubje pſchima, hacž hdyž tón ſamý japoſchtol praji:
„Tu njeje žadny wotrocž ani frejny.“ Šamo mudrý Aristoteles,
jednyň ſ najvojetſkich duchow wſchitkich ſudow, ma ſa fónz ſwěta, hdy
by ſo ſchflobinſtwo ſběhnylo. W tým wſchaf mějſche prawo: móń běſche
fónz stareho ſwěta, čłowjekojo dýrbjachu naukuſnyč žyle hinaſ
myſlicž a ſacžuwacž, woni dýrbjachu ſwoje ſeníſke žiwojenje žyle hinaſ
ſarjadowacž, hdyž džydu bjes ſchflobow živi bycž.

Naž pak bo to pscheměnjenje jara pomalku stawaſche, tak po-
małku, so dyrbjesche ſlónczko džewjatnateho lětſtotfa ſeſthadžecž.
prjedy hacž ſchěſčijanſke ſudny wucžbu evangelija do ſutfa ſtajichu
a ſchſlovinstwo zvle ſběhných, tak tež njeje hinaſ býlo ſ tym psche-
měnjenjom, fotrež evangeliom do ſwěta pschinjeſe, hdyž prědo-
waſche: „Tu njeje žadyn muž ani žona.“ Haj, hdyž ſměm ſwoju
myſl wuprajicž, — ja ſebi myſlu, so ma bo w tym naſtupanju

hiszczęże wiele stacż. To chzemy ſebi roſjaſnicę. So bęſche kſcheczijanſtwo ſamolutke, kotrež je to pſchemenjenje pſchinieſko. ſ teho widzimy, ſo mudri naſcheho czaſa, kiž kſcheczijanſtwo ſa- cziemu, tež ſaſo do póhanskich naſladow wo żonach ſo wróča. Tak piſche Schopenhauer: „Zona njeje ſo wulfim dželam powołana. Tejna węz njeje ſkutkowacż, ale czerpicż. Wona ſwoje powołanie dopielni ſ bołotnymi porodami, ſe staroscza wo džeczi, ſ podcziſ- njenjom pod muža. K ſastaranju a woteczeńjenju džecza je po- wołana, dokelž czaſ ſiwnjenja džecza, ſama wulki džeczo wostanie, kaž by ſrjedža ſtała bjes džeczom a mužom, kiž je jenož ſam zły człowiek.” Njeje to to ſame stare póhanske ſmyſlenie? Zapoſchtoł paſ praſi: „Tu njeje żadny muž ani zona.” My poſnajemy, ſo wón wérnoſć ſwojego wuprajenia na parſchonu Chrystuſowu, abo chzemy rádſho praſiež, na ſmiliuoſć Chrystuſowu, ſałozuje. A duž ma pſched wocžomaj, tak je ſo tón ſbójnik pſcheczivo žonam ſadžeržał. Wo tym pſchichodnje.

(Poſracažowanje.)

Spowiedna ſchtuczka.

Pſched twojej mozu ležimy
W prochu, Knežeſe luby;
Na woltar wocži ſložimy,
K tebi paſ wutroby.
O Božo, budź ty hnadny nam!
Wodaj wſchē czeſke hréchi ſam!
Ach Kneže, wulki ſbójniko,
Njewuſtorež wbohich hréſchnikow,
Njewuſtorež naſ!
Njewuſtorež tola naſ!

Po němſkim kherluſchu: Hier liegt vor deiner Majestät.

Druhe ſiwnjenje w njebjeſbach.

So druhe ſiwnjenje po ſmijerczi pſchiūdze, w kotrym ſo pobož- ny derje pónidze, ſu tež wſchelzy mudri póhanjo ſe ſwětska pſchirody poſnoli; pſchetož woni ſu wérili, ſo ſo dufchi, kotrež je njeſmiertna, pſchichodnie derje pónidze a ſo do druheho ſiwnjenja pſchiūdze, w kotrym ſmiej'e lute wjeſele a wokſchewjenie. Tola ſu ſebi póhanjo w ſwojim ſaſlepjenju na tajke ſiwnjenje myſliſi, kotrež ſo w ſamych czelnych žadſezach wjedze — teho dla wiele wo eliſej- ſkich ſahonach powiedaja. — Mudry a wucženy póhan Plato ręči wſchak w jenych ſwojich knihach wiele wo ſaplačzenju dufche teho, kotrež je ſwoje ſiwnjenje w dobrych pocžinkach wjedł, teho runja Pythagoras a druſy.

Hacž runje je hižo doſež dopofaſane, ſo je węczne ſiwnjenje a kraſne ſaplačzenje ſa bohabojaſnych po tutym ſiwnjenju, je tola pſcheko jich doſež tajkich njewerjazich a bjesbóznych ludzi, kotsiž do żaneho węcznego ſiwnjenja, do żaneho ſaplačzenja ani khostanja po ſmijerczi njewerjera. Tajzy běchu tež tamni Sadduceiſy, kotsiž njewerjachu, ſo je żadny jandžel, żadny duch, żane węczne ſiwnjenje. Plinius, lačonſki mudry póhan, hdyz wo węcznym ſiwnjenju viſaſche, wupraji, ſo je to jara njewerjata a ſhablata węz, hdyz dže ſchtó dopofaſacž, ſo je węczne ſiwnjenje. Tajkich wuſměwzow je dženbniſchi džen' tež bjes kſcheczijanami doſež, kiž do żaneho węcz- nego ſiwnjenja njewerjera a praſi: „Njenadžižy ſmy ſo narodzili a potom ſańdžemy, jako bychmy nihdy njebylí.” Pſchetož woni nadžije nimaju, ſo budźe ſwiate ſiwnjenje ſaplačzene a njerodža niežo wo tu czesč, kotrež cziste dufche doſtanu. An. mudr. 2, 2. 20.

— Tu paſ ſnanu, luby cžitarjo, do węcznego ſiwnjenja wérish, pſchiūdzech paſ tež po ſmijerczi do njeho? Chrystuſ dže jenož ſwojim wozwam, kiž jeho hłob ſkyscha a ſa nim du, węczne ſiwnjenje dacž. ſſnanu tu bjes njejebluſchesch, dokelž Bože ſłowo ſapwiwaſch, tak ſo na nje njeſedžbujeſch a je porędko ſkyschich, hacž runje by to husezich moħł. Pſchetož Chrystuſ praſi: „Šchtóž wot Boha je, tón poſkucha na Bože ſłowo, teho dla wy njepoſkuchače, dokelž wy wot Boha njeſcze.” Jan. 8, 47. — Hdzy by tež Bože ſłowo ſkyschał, tola paſ po nim nječiniš, ale cžiniš, ſchtóž ſo tebi ſpodoba, Chrystuſ tebi tež węcznu ſbójnoſć dacž njemóže. Eſkysch, ſchtóž ſwiaty Jakub praſi: „Budźeſe paſ cžinjerjo teho ſłowa, a niz jeno poſkuchaſo, ſ kotrym ſo ſo ſam ſjebače.” Tak. 1, 22. Tehdy ſjebaſch ſo ſam je ſamym ſkyschenjom Božego ſłowa, hdzy po nim nječiniſh, ſo by węczne ſiwnjenje doſtał, dokelž bjes wozwy Chrystuſowe njeſluſchesch, ale

bjes kóſly, kiž budźa na tamnym dniu ſ lewizy Chrystuſowej poſtajeni, th paſ, luby pſcheczelo, kiž hłob Chrystuſowy w jeho ſłowie ſkyschich a tež jemu poſkuchaſch, kiž th njeſy ſabycziny poſkuchař, ale cžinjer Božego ſłowa, wjeſel ſo, dokelž ſtei tebi njebojo a ſbójnoſć węſtej. My ſpewamy w kſcheczijanskiej wérje: „Po čaſnej ſmijerczi je ſiwnjenje nam hotowe w tej węcznoſći.” Na tym nochył dwelowacž, ale rjeſi ſtroſchtne ſo Pawoſom: „Ja wém, komu ja wéril ſym, a ſym węſty, ſo wón mózny ie, mój wotklad wobarnowacž hacž do tamnego dnia.” 2 Tim. 1, 12. Wopomí wſchak, ſichto to rěka, w njebjeſbach a pſchi Chrystuſu w kraſnoſći bycz, hdzy ty nicž wo nusy, nicž wo ſrudnoſći, nicž wo żałosć ſkyschecž njebudžes, ale ſmiejech ſiwnjenje a wſchego doſež:

My b'džem ſo njebju woftacž:
Tam kraſne daru doſtač.

„Tola!” je rjane ſłowo.

Hłob: Džerž ſo duchu hotowy.

„Tola” rjane ſłowo je,
Praji moja wéra;
„Tola!” ſaſo praju ja,
Hdyž ja nimam mera,
Tola ja ſ wyžoka
Steju w kraſnym ſbožu,
Wjeſzelicž ſo móžu.

Hacž ja runje kħudy ſym,
Drushy paſ ſo hordža;
Tola njecham, njem'žu tym
Runacž ſo, njech hordžo;
Hdyž tón ſwet mje dže nět
Wjeſzelicž a hanicž:
„Tola!” džu ja praſiež:

Byle czichi džu ja bycz
A ſo ſ Bohu džeržecž
We wérje, kaž Boh b'dže džyecž,
Wón mje budže ſdžeržecž:
Tak mam ja, pſcheczela:
Troſchtuje mje węſcze
Pſcheko w kóždym měſcze.

„Tola”, ſaſo praju ja,
„Jesuſ je mój ſbójnik,
S luboſcžu ſo ſa mnje da,
Wón je mój wumóžnik:
Pſchela tu ſa mnje wſchu
Drohu frej na kſchizu,
Duž ſo ſ njemu bližu.”

Wón je moja nadžija,
Hdyž ta ſmijercž mje jima,
Duž ſaſ „tola” praju ja,
Mje mój Jesuſ pſchima
We ſmijerczi, ſ węcznoſći
Dowiedzie mje węſcze:
Tam ſym w ſbójnym měſcze.

E. Š.

Boh to dže!

Muhamedanskim ſwiate evangelijon.

Bęſche wiecžor 9. junija předadwſchego ſeta, jako na mojim wucžowanju do Persiskeje horu Ararat přeni ras muhlaſach. Běchmy po dróſy, kiž město Tiflis ſ persiskej mjeſu ſjenocži, wiozore hodžiny po ruſkej trójzy pojeli, hdyz na wjerch poſlednjeje hórki, kiž naſ wot stareho města Eriwan dželesche, dóndžechmy.

S majestostnej a wulkotnej pſchu ſo ſběhaſche pſched naſchimaj wocžomaj hora Ararat. Žana hora na ſemi — tak měnja wſchitzu pucžowarjo — jej na rjanocži podobna njeje. Wyſchicha, dyžli hora Montblank, ſo wón ſběha ſ runinu a doſzaha, ſ bělei ſkňehowej kromu pſchena, do módrého njebja raňſchego krajo. Sſkónzo, kiž ſo runje khowaſche, poliwaſche doſtojny ſlěborny wjerch hobrſkeje hory ſ róžnym blyskežom wjecžornych ſměrkow. Poł hodžiny poſdžiſcho ſwětlesche ſo jeho wjerch pod ſybolatymi hwěſdam, ſ kotrym ſe něhdyn Abraham horje hladak. Taſnje a moju wutrobu hnijazh ſteji wobraſ hora Ararat ſtajnje pſched mojej dufchi, tak husto hacž na nju ſpomnju. Wot tudy ſtupachu kħwalbne a džakne wopory muža Noah po lijenižy horje, wot tuteho města ſo wupſcheczeraſche czlowiſka ſchlaſta na pſches Božu hnadu ſ nowa darjenu ſemju. Wot tudy klinčezche předowanje wot Jesuſ Chrysta, Tu ma, hdyz pſches 1200 lět muhamedanská czemnoſć je ludy tam pſchirýwało, předowanje wot Chrystuſa bjes Muhamedanskimi klinčecž. To je žałostna duchowna móz, kiž tu pſched nami ſo wupſcheczera.

200 milijonow ludzi leži w ſwiaſtach czemnoſćeje Islamoweje wucžby. Hiszczę pſcheko ſo pſchisporja móz falschneho profety. Kaf mało je kſcheczijanske mižionſtwo, kiž w Afrizy džela, dokonjało, vornjo wobroczenjam złyh afrikanſkich ludow ſ Islamowej wucžbje. Hafie w minjenym lécze je wulki lud kabylow, kiž drje bě w poſledních lětſtotekach na kſcheczijanskim poſnacžu pſcheko bôle wotebierał, ſ muhamedanstwu pſchestupit. Hijo ſmahuje ſo khorhoj

falschneho profeth ſrijedza w kſcheczijanstwie. Amerikanski konſul ſ mjenom Webb je w přjedawſkim lécze w Indiſkej k muhamedanſtu pſchelupil a ſapocžnje něk ſ wulkimi ſrédkami wuhotowanym — ſa mało měſazow dosta wot Muhamedanskich ſa ſwoje miſioniftwo $1\frac{1}{2}$ milijona hrinow — we Amerizy wucžbu falichneho profeth roſſchérjecz. Džesaczo mlođi muhamedansky měſchañy ſ Indiſkeje, jendzelskeje rěče wot mlođoſeže ſem wuſtojni, pſchewodzeja ieho jako miſionarojo. My ſo nadžijem, ſo budž amerikanske kſcheczijanstwo hańbie wobaraež, ſo wotpadanžy k Iſlamej w ieho ſrijedzisne wofstanu. My pač ſedžbujmy na tute ſnamjo naſchego čaža a nježmy ſ teſhamej khorloſežu khorhoj Khrystuſhoveho kſchiza do ſrijedz Muhamedanskich.

1200 lét ſteji kſcheczijanstwo pſchecžiwo Iſlamej, tutemu móznenmu njeſpſcheczelej, hicheze ſvěhnje wón ſ njerovlamannym trózkom kaž ſo ſda, ſwoju hlowu. Na ſpýtowanjach, pſchiwiſowarjom falschneho profeth evangeliyon pſchinjeſcž, njeje pobrachnylo. Miſioniftwo bjes Muhamedanskimi njeje nowa wěz. Hijo Jan Damaszenus, tutón ſjawný wucžer ſtareje grichiskeje zyrkwe, je ſapocžał ſe ſwiatym evangeliom pſchecžiwo koranei (ſwiate pižmo Muhamedanskich) wojovacz. Dr. theolog. Arnold, kiž je w ſendzelskej wutroby ſa miſioniftwo bjes Muhamedanskimi dobył, mjenuje w ſwojim miſioniftkim pižmje wſchitkach, kiž ſu pſchecžiwo muhamedanskej wěrje wojovali. Ža mjenuju tudy jenož jeneho. Raymundus Lullus. Se ſnateje italskeje ſchlachty 1236 narodženy, ſlutkowaſche wjazy dyli 40 lét bjes Muhamedanskimi. 70 lét starý pſiche wón, jako bě jemu Iódž pola měta Piša ſo roſlamala: „Něhdyn ſhm bohaty był, mějach tež žonu a džecži, ſhm wjeſele tuteho živjenja bjes roſmyſlenja wužiwał. Ale radž wotrjeknych ſo wſhemu, ſo byč w dalotſczi vóſnacze wěrnoſcze roſſchéril. Ža na wulkých arabifki a nježech pŕedowanje ſwiateho evangeliya k Sarazenam; ſhm jath, ſhm ſchwifany był. Pſches wjele lét ſhm ſo prozowal kſcheczijanskich ſerschtow namolvicž, ſo byču ſo ſa wobroczenje Muhamedanskich starali. A něk, hacž runjež wobſtarny a ſlaby, nočzu ſadwelowacž; jeli ſo Boža wola je, ſhm pſchihotowanym, pſchi tym hacž do ſmicerje wutracz.“

Něk ſo ſda, jako by čaž ſa tuto tak wažne miſioniftwo bjes Muhamedanskimi pſchischoł. ſkłowa, kiž ſhm, ſ Persiskeje ſo wrózciwſchi, w naſymje minjeneho lěta k naſhemu ludej rěčał, ſu wjele wutrobow ſbudžile. ſhm naſhonil, ſo Bóh ſ wulkej a móznej pomozu tym ſo pſchiblizuje, kiž wulkotne wot njeho dočakaja. Hacž runje ſhm na mojim pucžowanju w Persiskej wotewrjene durje widžat, kiž Bóh něk dawa, ſo moja duſcha doho komdžeske ſbudžerski hloſ ſa muhamedanske miſioniftwo klinęcž dacž. Hafle jako ſmertne strachoty mje wobjachu a kholera mje wobhroſy, wulných czichy bycz a wſho komdženje wotpožicž a nastork k muhamedanskemu miſioniftwu dacž. Něk ſtejimy hijo w ſapocžatku dželenja. Pſcheloženje ſwiateho pižma do kurdiſkeje rěče je hijo ſapocžane, prěni muhamedansky miſionarojo ſu wupóſłani.

(Słončenje pſchichodnje.)

Po něčim.

„Móžno njeje, ſo mohł ſo ſchtó ſ jenym dohom pſheměnicž!“ tak praji jich wjele, kiž drje poſnaja, ſo dyrbjeli hinaſhi bycz. —

„Tajke pſhemějenje dyrbí ſo po něčim ſtačz“, tak ſebi tež wjeſny muž myſleshe, kiž běſhe palenzowej bleſchi khetro podat. Žeho žona ieho napominashe, ſo dyrbí hinaſhi bycz.

„Haj“, praji wón, „to hžu rad; ale ſ jenym rasom to njemožu. To mohł mojej ſtrwoſci ſchłodžicž. To dyrbju ſo po něčim na to pſhemějenje ſwucžicž.“

„Bjes tym“, wotmolwi žona, „móže tebje njeſbože potrjeſhicž, bjes teho ſo by ſo pſheměniſ“. —

Bohužel ſo to bóry ſta. Jako muž jumu wjeczor ſ korežmy domoj džesche, padže wón do ſtudnje, kiž běſhe bliſko pſchi ieho kheži. Ta ſymna ſupjel ieho bóry k roſomej pſchinjeſe a wón wo pomož woſlaſhe.

„Njeprajach tebi to?“ ſawoła žona jemu na pomož khwatajo. Wona puſhczi na to wodowy bol, kiž na rječaſu wižashe, do ſtudnje deſe a pſchiwoka ſwojemu muzej, ſo dyrbí ſo ſa njón twjerdze pſchimyč. Potom ieho horje czehniſeſhe. Po něčim pſchiūdże na to tón muž ſ wody, ale džiwnje, na dobo puſhczi rječas a muž padže ſažo do wody. Tak ſo tež druhi a tſeži ſtā. Něk

ſapſhija pjanego njeđowěrjenje a na žonu ſawoła: „Ty to ſ dobrę wolu činiſh, to ja wěſce wěm!“

„Haj, to tež je wěrno“, wotmolwi žona, „njeižy ty ſam prajíl, ſo dyrbí ſo člowjet po něčim na pſhemějenje ſwucžicž? Ža njebych rad džyła, ſo by tebi ſeschodžilo, hdj byč tebje ſ jenym rasom ſ wody wucžahnyła.“

Tón muž to ſroſymi; k ieho radoſci ieho žona něk ſ jenym rasom ſe ſtudnje wucžeje. —

„Po něčim“, praja czi, kotsiž ſo pſheměnicž njechadža. Žim je jako taſkim, kajzjž ſu, jara derje, hacž runjež poſnaja, ſo by ſim jara nusne bylo, ſo pſheměnicž. Bjes tym pač te pſchikhilenja pſchi-bjeraju, bjes teho, ſo by ſo žane pſhemějenje ſtačo.

„Po něčim“, ſu rěče tych, kiž drje kſutnje pſchecžiwo hréchej wojujo, ale ſami ſwojeje njemozy njepoſnaja ani Božije mozy, ſo kotrejž móhli dobyč. Woni njeſedža, ſo ſami ſ kniesom na ſwojim hréchnym waſchnju njeſku. Tuczi maja nadžiju, ſo budža ſo w ſwojim čažu pſheměnicž móz. Woni džedža ſo ſami pſheměnicž, njeſedža pač, ſo móže jich jenož Bóh ſam pſheměnicž a wobrocžicž.

„Po něčim“ ſu rěče cžerta, kiž na to waſchnje člowjekow w hréchach ſdzerži.

„Dženža, ſ jenym rasom!“ To je Bože ſlowo, kiž móže nam ſ hréchow wupomhač.

Ach cžekaj ſtajnje pſched cžertom
A hladaj ſo pſched wopilſtowm,
Kiž wjedze cže do hele.
Tam wino, palenz budž ſo
S tych žorlicž, palicz ſawerno,
Kiž pižachu pſchewjele.

Pytaj druhđe.

Wýbocy wucženy muž, kotrejž Kneſea Jeſuſa hijo doho lubowasche, mrějſeſhe. Duž ſiwny ſwojemu kaplanej, ſo by k ložu pſchistupil a jemu ſ biblije ſchpruchi cžital, kiž byču ieho duſchu poſylnile. Tón jemu ſ teho abo tamneho ſtawa ſwiateho pižma cžitasche. Mrějazy džesche:

„Te mi žane ničo njepomhaja, pytaj druhđe.“

Kaplan dale pytasche a namaka 1 Kor. 15, 3:

„Pſchetož ja ſhm to wam najprjedy podał, ſchtož tež běch doſtał; ſo Khrystuſ ſumrjeł je ſa naſhe hréch.“

Wucženy muž ſawoła:

„To je to prawe, to je to prawe, to je dožahaze.“
W tym jednorym ſlowie ieho duſcha mér namaka, kotrejž triebasche.

„Ach, Knejeze, wucž naſ wopomnicž,
So mamy wſchitzu wotjal hicž:
Tu žadyn wotacž njebudže,
Prjecž pocžehnje,
Njech rjany, mudry, ſylny je.“

Wſchelake k roſpominanju.

W Jeſuſowej černjoſtej krónje ſu poſlenje cžernje ſ pola, naſchego hrécha dla ſaklateho.

* * *

Pod kſhizom, kotrejž naſch hréch na njeho poſoži, tón ſbóžnik ſemi padže, ſo by pod kſhizom, kotrejž ieho luboſcž na naſ poſoži, naſch k nebjeszam cžahnyč móhli.

* * *

Jeſuſowa lacžnoſež ſtaji moju lacžnoſež. Moja lacžnoſež ſtaji ieho lacžnoſež.

„Pomhaj Bóh“ je wot někta niz jenož pola kniesow duchownych, ale tež we wſchěch pſchidawarňach „Sſerb. Nowin“ na wſzach a w Budyschinje doſtač. Na ſchitwórcz lěta placzi wón 40 np., jenotliwe čiſkla ſo po 4 np. pſchedawaju.